

Nr 131.

Ankom till riksdagens kansli den 17 augusti 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om utgivande av en förteckning över statslån och statsanslag för jordbrukets främjande m. m.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande handläggning hänvisad motion, nr 147, har herr *Larsson* i Dala hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och utgivande av

1) en skrift, upptagande förteckning över alla de statslån och statsanslag, som åsyfta jordbrukets främjande, storleken av dessa lån eller anslag och villkoren för deras erhållande, hänvisning till i frågan gällande reglemente, samt att denna skrift må genom Kungl. Maj:ts försorg spridas till alla Sveriges jordbrukare, ävensom

2) en samling av samtliga reglementen, som gälla ifrågavarande statsåtgärder, och att denna samling genom Kungl. Maj:ts försorg tillställdes samtliga ordförande i hushållningssällskapens sockenavdelningar eller gillesdistrikt, samt

att riksdagen måtte bevilja för ifrågavarande ändamål ett förslagsanslag av 15,000 kronor.

Till stöd härför har motionären anfört:

»Staten beviljar numera lån och anslag till många ändamål, avsedda att främja jordbrukets utveckling. Jag erinrar om odlingslånefonden, norrländska avdikningsanslaget, allmänna avdikningsanslaget, anslag till kontrollföreningar, svinavelsföreningar m. m.

Om många av dessa åtgärder har emellertid flertalet jordbrukare aningen en mycket bristfällig kännedom eller, i vissa fall, ingen kännedom alls. Men ett väsentligt villkor för ett rätt utnyttjande av statens åtgär-

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 53 häft. (Nr 131—132). 1

der för jordbrukets främjande måste givetvis vara, att jordbrukarne verkligen få vetskap om förefintligheten av villkoren för ifrågavarande statslån och statsanslag.

Det synes mig därför vara i hög grad önskvärt, att Kungl. Maj:ts läte utarbета och till samtliga Sveriges jordbrukare på lämpligt sätt sprida en skrift, vari upptagas i samlad form alla ovan åsyftade lån och anslag, deras storlek och villkoren för deras erhållande, varjämte borde hänvisas till i frågan gällande reglemente av angivet nr och datum. Härigenom skulle vinnas en innerligare förbindelse mellan staten och dem, som staten genom ifrågavarande åtgärder vill stödja, till båtнад för det hela.

Mig synes dessutom i hög grad önskvärt, att samtliga reglementen, som gälla ifrågavarande statsåtgärder, måtte genom Kungl. Maj:ts försorg sammanföras i en samling, vilken skulle tillställas samtliga ordförande i hushållningssällskapens sockenavdelningar eller gillesdistrikt. Dessa personers medarbete för att de nämnda statsåtgärderna skola fylla den med dem avsedda uppgiften skulle härigenom bliva både lättare och fruktrikare.»

Utskottet.

I likhet med motionären anser utskottet, att det, för ett rätt utnyttjande av statens åtgärder för jordbrukets främjande, är av synnerlig vikt, att kännedom bland våra jordbrukare sprides om de olika slag av understöd, som från statens sida stå dem till buds. Den tanke, som fått sitt uttryck i första punkten av motionärens hemställan, nämligen utarbetande av en förteckning över alla de statslån och statsanslag, som åsyfta jordbrukets främjande, storleken av dessa lån och anslag och villkoren för deras erhållande m. m., att därefter spridas inom så vida kretsar som möjligt bland jordbruksbefolkningen, har fördenskull synts utskottet synnerligen behjärtansvärd. Särskilt för de mindre jordbrukarne, vilka i allmänhet icke så lätt äga tillgång till författningssamlingar och officiella urkunder, skulle otvivelaktigt en populärt framställd skrift av ovan omförmäلت slag bliva av stort värde och fylla ett verkligt behov.

Enligt vad utskottet inhämtat har emellertid denna fråga redan beaktats av lantbruksstyrelsen, vilken ock förklarar sig hava för avsikt att inom den närmare tiden gå i författning om utarbetande av en skrift av det slag och med det huvudsakliga innehåll, som av motionären nu föreslagits. Enligt utskottets mening bör även lantbruksstyrelsen, vilken, som bekant, har att handlägga alla frågor, som röra jordbruket och dess intressen, bäst vara skickad att utföra ett arbete av det slag, varom nu är fråga. Genom att utarbetandet av en dylik skrift omhändertages av lantbruksstyrelsen samt utföres av den personal, som styrelsen i allt fall

behöver till sin disposition, torde icke heller statsverket behöva för ändamålet åsamkas några särskilda kostnader.

Ehuru utgivandet av en skrift av ovan omförmält slag givetvis har sin stora betydelse, torde dock icke enbart på denna väg kunna vinnas vad som ytterst åsyftas, nämligen att jordbrukarne var på sin ort därigenom skulle kunna erhålla tillförlitlig kännedom om de hjälpkällor, som från det allmännas sida stå jordbruket till buds samt villkoren för dessammats tillgodonjutande. Beträffande ett flertal anslag och fonder på jordbruksområdet gäller nämligen det förhållandet, att villkoren för statsbidragets åtnjutande endast till sina huvudgrunder av statsmakterna bestämts, varemot åt hushållningssällskapen i de olika orterna, vilka i allmänhet hava att förmedla statsbidraget, överlämnats att träffa de närmare bestämmelserna, såsom i fråga om tid, sätt och ordning för bidragets åtnjutande m. m. Enär hushållningssällskapen eller landstingen beträffande en del statsanslag dessutom förklarats skyldiga att av egna medel bidraga med visst belopp, är sålunda i dylika fall även storleken av det lån eller anslag, som kan erhållas, beroende på beslut av ovannämnda korporationer i orterna. Dessutom förekommer, att hushållningssällskap eller landsting bevilja lån eller anslag även för sådana ändamål, vartill bidrag från statens sida icke lämnas. Då i en för hela riket utfärdad förteckning av ovan omförmält slag helt naturligt icke lämpligen kunde intagas, vare sig de av de olika hushållningssällskapen utfärdade särskilda bestämmelserna för åtnjutande av statsbidrag eller de bidrag av olika slag, som hushållningssällskapen själva eller landstingen av egna medel bevilja inom sina områden, skulle sålunda jordbrukarne genom berörda skrift icke erhålla kännedom om de för dem måhända viktigaste förhållandena på detta område.

För ett rationellt ordnande av förevarande fråga och för att en av lantbruksstyrelsen utarbetad förteckning av det av motionären åsyftade slag må bliva till verkligt gagn, torde därför erfordras, att hushållningssällskapen i de olika orterna — såsom ock av en del sällskap redan gjorts — låta i lämplig form publicera och bland jordbrukarne sprida de särskilda villkor och bestämmelser i avseende å statsbidragen, som av dem meddelats, ävensom de särskilda lån och anslag, som de utav egna medel utlämna inom sina områden. Genom ett dylikt samarbete mellan staten och hushållningssällskapen på nu ifrågavarande område torde det av motionären i första punkten framhållna önskemålet bäst kunna vinnas.

Med anledning av motionärens framställning i andra punkten av sin hemställan i fråga om utgivande av en samling av samtliga reglementen rörande statslån och statsanslag på jordbruksområdet, vill utskottet erinra om, att

ett sådant utgivande sedan länge pågått på föranstaltande av byråchefen i lantbruksstyrelsen, F. Egerström, vilken med understöd av statsmedel vart femte år under titel »Sveriges lantbruksförvaltning» utgiver en systematiskt ordnad samling av gällande författningar angående såväl jordbruket som fisket.

Då det behov, motionären genom sin framställning velat framhålla, sålunda redan av myndigheterna beaktats, får utskottet hemställa,

att herr Larssons i Dala förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 augusti 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 132.
